

בטחון שבועי

אור חדש על מתיקות דרך "ויגבה לבו בדרכי השם" במשנת נובהרדוק.
מהגה"צ רבי יהודה מאנדל שליט"א משי"ת לייקווד יצ"ו

נודה מאוד לכל מי שיכול
לסייע בכיסי הוצאות
ההדפסה. אפשר לע"ג וכו'
בטל' 0583223498
כמו"כ אם ברצונך להפיץ את
הגליון (אפשר באופן מוגדל)
Bitachon Weekly
בביהכ"נ שלך או באיזורך,
נא להתקשר 0504154557

בשלה שנה ב' גליון 8

לע"נ מרת חוה בת ר' פינחס ע"ה ולזכות ר' מ.ב.א. שיחי'

ובני ישראל יוצאים ביד רמה

כתב הרמב"ן (על הפסוק – וחמושים עלו) וזה לשונו: סיפר הכתוב שיצאו ביד רמה וחשבו להיות גאולים ולא הלכו כדמות עבדים בורחים. עוד כתב על הפסוק ויגד למלך מצרים כי ברח העם – וזה טעם ובני ישראל יוצאים ביד רמה. **שעשו להם דגל ונס להתנוסס, ויוצאים בשמחה ובשירים בתוף ובכנור**, כדמות הנגאלים מעבדות לחירות, לא כעבדים העתידים לשוב לעבודתם, וכל זה הוגד לו. עכ"ל. (והכוונה שע"ז ראה שאינם מתכוונים לחזור למצרים לאחר שלשה ימים).

כמה גבורה ורצון חזק היה צריך לעם ישראל, כדי שיוכלו לצאת באופן זה! הרי זה כבר מאות שנים שהם עבדים מושפלים, שבורים ורצוצים בידי המצרים בכל צורה אפשרית. ובין לילה פתאום יש להם את הכח לעמוד עם גב זקוף כאנשים גבורים ובני חורין.

כמה "גאוה כשירה" נצרך לכל אדם ובמיוחד ללב נשבר! דוקא כשאתה עובר תקופה קשה, ואתה מרגיש שבור – זה הזמן להתחזק בבטחון ולדעת חשיבותך בעיני השם. גם כשאתה מרגיש ששונאים אותך, או שאנשים אינם מעריכים אותך, או שאתה מיואש על ידי עבירה שעברת, דוקא אז תחזק את בטחונך בהשם ותתנהג דוקא להיפך – ביד רמה! כי כל מי שרוצה להתחזק הוא חשוב עד אין שיעור, ואם הוא בוטח אז בהש"ת וברוב חסדו לכל אחד בכל מצב, הרי הוא באמת ראוי לצאת ביד רמה!

דבר נפלא מצינו בהפטרה, בילקוט כתוב שבעלה של דבורה היה עם הארץ. היא שלחה אתו פתילות לבית המקדש ובשכר זאת הקב"ה אמר שהיא תהיה נביאה ושופטת, והרבתי תורה באופן מיוחד. **רואים שבמקום להצטער ולהתייאש ממצבה שלא זכתה לבעל ת"ת, היא עשתה מה שבידה וזכתה להכלל!!**

מה עושים כשבכל זאת מיואשים.

גם אם אתה במצב שבחלק מהדברים קשה לך להרגיש מחוזק, אעפ"כ תדע לך שההרגשה הזאת הוא נחשב כייסורים, שהם מכפרים על העבירות הקשות ביותר. וא"כ גם בזה תלמד לראות טוב.

שמעתי על קבוצה של נובהרדוקער'ס שדוקא כששמעו בשורה קשה, התחילו לרקוד, כדי להשיב אל לבם

עין טובה של אהרן

משה רבינו שר שירה עם האנשים, ומרים עם הנשים. וכתב הרמב"ן שלכן כתוב ותקח מרים הנביאה אחות אהרן את התוף בידה. כדי להזכירו. אבל הטעם שאהרן נזכר לשבח, הוא משום שהוא רואה גדלות אחיו ואחותו בעין טובה. – "וראך ושמח בלבו". מי שעובד על מדה זו של עין טובה, הוא תמיד משבח ומטיב דוקא עם אלה שהיה יכול לקנאות בהם, כי הוא יודע שאינם מורידים מחשיבותו כלום. והקב"ה ברא אותו במצב היותר טוב שאפשר, ועם כל הכלים להגיע לשלימות גמורה!

התורה ניתנה לכלל ישראל ביחד. ובאמת אנחנו רואים שהמצוה הראשונה שניתנה לנו במרים – הקרבן פסח היה צריך להיות דוקא בחבורה. יהודי צריך לדעת – אני שמח שגם אחרים מקיימים מצוות ביחד איתי! גם בתפילת שמונה עשרה, כתב הגר"א בשנות אליהו ריש פרק ה' בברכות וז"ל – שאסור לכוין בתפילה לצורך עצמו, אך להתפלל שיהיו כל ישראל בתכלית השלימות. עכ"ל.

וכן בברכות התורה אנחנו אומרים והערב נא בפי עמך בית ישראל וגם מבקשים על צאצאי עמך בית ישראל. מצד שני במצרים הוא לשון "צר" עין. מי שחי עם צרות עין הוא תמיד במיצר, כי אינו סובל אחרים שמצליחים. והקב"ה הוציא אותנו מהמצרים הזה דוקא ע"י שני האחים שעם עין טובה תמיד כבדו זה את זה וכמו שכתב רש"י בפרשת בא על הפסוק דברו אל כל עדת ישראל – חולקין כבוד זה לזה.

שבאמת הכל לטובה! כולנו בצבא השם וצריכים לדעת שכל מה שאנו עוברים בחיינו, הכל נסיונות, ולטובה. וכמה שנבין שזה טוב, כך יצא מזה יותר טוב.

חייב אדם לומר בשבילי נברא העולם. חיוב זה כולל כל אחד ואחד, ואם אתה מרגיש שאתה פחות מכולם, אתה חייב לשנן לעצמך שאתה טוב יותר מכולם וחשוב יותר מהם! אם בשביל הקשיים שיש לך, ובכל זאת אתה ממשיך לעבוד את השם, ואם בשביל הרבה דברים נפלאים שעשית בעבר, או שבמצב שלך, הרי

כל התגברות קטנה שוה הרבה יותר מכל הפעולות של הצדיק הגדול ביותר! וכן אמר הגה"צ ר' נתן וואכטפויגעל זצ"ל לא' מהשבורי לב שדאג על עוונותיו, שיאמר לעצמו שוב ושוב "אני הצדיק הגדול ביותר!"

כשנראה לך שאינך מצליח בשום דבר אז תכריז לעצמך "אדרבה!! אני המוצלח הגדול!" תרשום את כל מעלותיך עד שתרגיש גדלותך. ובאמת היצה"ר אומר לאדם שזה גאווה, אבל למי שטבעו להיות שפל בעיניו, הוא צריך לדעת שזהו שבירת המדות!!! ובכוחו לחולל ניסים! (כי הטבע שלו להיות שפל, והוא מתגבר על יצרו וחושב על מעלותיו).

אדם שמרגיש פחות מכולם, אינו יכול לעשות חסד עם אחרים. הוא צריך קודם לרומם את עצמו, וכמו שאמר הגה"צ רבי אביגדור מילר זצ"ל – שצריך לחשוב – "אני געוואלדיג (נפלא) והשני ג"כ גאעוואלדיג!"

השי"ת אתנו היום כמו שהיה עמנו ביציאת מצרים.

ד' ילחם לכם ואתם תחרישון

אם נסתכל קצת בעשרות שנים האחרונות שעברו עלינו נוכל לראות בעליל איך שהקב"ה לא עזב אותנו ושומר עלינו, ומטה לב מלכים ושרים, גם אלה שהם שונאי ישראל מובהקים, לבוא לעזרת ישראל.

נזכיר כמה דוגמאות: במלחמת המפרץ (בשנת תשנ"א) כשסאדאם חוסיין ימ"ש רצה להחריב את ארץ ישראל, ועם ישראל הפצירו והרכו בתפילות בכותל המערבי ובכל מקום. הקב"ה שמע תפילותינו, והכניס ללב הנשיא בוש באמריקה להתערב. הוא אמר לארץ ישראל להשאר בצד ולא להתערב במלחמה, ואמריקה תילחם באירק במקומינו! – ממש כמו שכתוב ד' ילחם לכם ואתם תחרישון!

אז ישיר – והעצה להתחזק

למה בלשון עתיד? יתכן שזה מרמז לנו שתמיד אנו חייבים לשיר להקב"ה! זהו המציאות של היהודי לשיר לפני השם!!

בחובת הלבבות בפתיחה לשער הבטחון כ' וכל אשר יבאנו מאת האלקים יהיה לו לששון ולשמחה! כשיהושע העמיד את השמש, אמר שמש בגבעון דום ופרש"י שם (יהושע י"ב) דום מלומר שירה, וכל זמן שהוא דומם, עומד ואינו מהלך, שבכל עת הילוכו אומר שירה. עכ"ל רש"י.

דום הוא גם דומיה שהוא מלשון מות (ערש"י ברכות ה' ע"א ד"ה ודומו סלה). יהודי צריך תמיד לשיר! זהו החיים שלנו – "יהודי" לשון הודיה ושירה!

ההודיה להשם חשוב בשבילנו כמו אויר לנשימה! כל הקשיים באים מחסרון הודאה להשי"ת. מתוך שמחה וההודיה מביא כל הישועות!

עוד אפשר לומר שמרומז באז ישיר לשון עתיד, שכמו שאז היינו במצב שלא היה שום דרך טבעי להנצל – המצרים מצד אחד, והים מצ"א, והמדבר וחיות רעות מצד אחד, כן יהיה תמיד מצבים כאלה לעם ישראל ולכל יחיד ויחיד, מצבים ש"לא שייך" לצאת מהם, והשי"ת תמיד יעזור לנו ושוב נשיר שירה!

הח"ח כתב וז"ל והנה העצה לחזק נפשו בענין זה הוא שיתבונן תמיד על זמן העבר מימי חיו, כמה עשרות שנים חיה עד כה ובחסד הש"י לא היה חסר לו אפילו יום אחד מאכילה ושתייה ומלבוש וכדומה, וא"כ מה לו לדאוג על זמן של להבא שאינו יודע מספר ימי חיו אפילו על יום אחד, מסתמא כשם שעזרו השי"ת ברחמיו עד כה יעזרנו ג"כ מעתה ולהבא! עכ"ל הזהב.

תשנ"א) כשסאדאם חוסיין ימ"ש רצה להחריב את ארץ ישראל, ועם ישראל הפצירו והרכו בתפילות בכותל המערבי ובכל מקום. הקב"ה שמע תפילותינו, והכניס ללב הנשיא בוש באמריקה להתערב.

הוא אמר לארץ ישראל להשאר בצד ולא להתערב במלחמה, ואמריקה תילחם באירק במקומינו! – ממש כמו שכתוב ד' ילחם לכם ואתם תחרישון!

רק לפני חצי שנה ראינו בחוש, שזרקו על א"י אלפי טילים, והקב"ה פרש על א"י ענני כבוד לשמור עלינו! קריאת עתונים וחדשות ופוליטיקא, חוץ ממה שהוא בזבוז זמן גדול, הוא גם מלמד את האדם להסיר בטחונו מהשם ולסמוך על השתדלות. כמה שיותר מתעמקים בפרטים של המציאות הטבעית, זה נותן כח לטבע וח' גורם יותר צרות. וכמה שלא נפחד מהטבע, ולא נסתכל בכל הסיבות הטבעיות, הישועות קרובות יותר!

אני חומה

בקריעת ים סוף מצאנו וינער ד' את מצרים. וברש"י, כאדם שמנער את הקדירה, והופך עליון למטה, ותחתון למעלה וכו'. ונראה שיש מדה כנגד מדה בעונש זה.

פרעה כסדר נכנע למשה ושוב מקשה ערפו, ואף במכות האחרונות, שגם לאחר גמר המכה אמר שמוכן שילכו, הוא מתנה כל מיני תנאים, לכו נא הגברים, או, רק צאנכם ובקרכם יוצג. ענשו של פרעה היה שהקב"ה הפך אותו בתוך המים כמנער את הקדירה – כנגד מה שהוא עצמו הפך כל הזמן בדעתו אם ייכנע או לא כו'. אנחנו דומים לפרעה. אנחנו מחליטים לקום מחר, ובבוקר פתאום אומרים "עוד 5 דקות" או כל מיני החלטות שאנחנו מקבלים על עצמינו, ואח"כ יש לנו ספיקות "אולי אינני חייב לעשות את זה", "אולי מספיק בפחות" וכו' וכו' טענות ומענות של היצר, העיקר שלא נעמוד בהחלטותינו!!!

וז"ל המדרש (שיר השירים רבה ח' ט') אם חומה, זה אברהם, אמר הקב"ה אם מעמיד הוא דברים כחומה, נבנה עליה טירת כסף, נצילנו ונבנה אותו בעולם. ואם דלת היא, נצור עליה לוח ארז. אם דל הוא ממצוות ומטלטל מעשיו כדלת, נצור עליה לוח ארז, מה צורה זו כו' כך אינני מתקיים עליו אלא לשעה אחת. אמר

אברהם לפני הקב"ה **אני חומה, ואעמיד מעשים טובים כחומה! עכ"ל המדרש.**

לימודים מהמין: א. והעומר עשירית האיפה, אולי מרומז כאן – גם אם אתה מרגיש שיש לך רק 10% ממה שהיית רוצה, תשמח בחלקך! **ב.** כמה שתשתדל ותשקיע, בסוף יהיה לך בדיוק כמה שהקב"ה רוצה שיהיה לך! **ג.** בכל מצב, אם תחשוב שאתה רוצה לטעום בו טעם טוב, תוכל! הכל תלוי איך אתה מסתכל על מצבך! אדם צריך להתפלל שיצליח יותר ויותר, אבל אעפ"כ יאמר: אם השי"ת רוצה, זה יהיה מצבי, אז אני שמח בחלקי! **ד.** אל תדאג דאגת המחר!! איש אל יותר ממנו עד בוקר! ובאבן עזרא שם – יבטח בד' כי מחר ירד!

סיפור: סוחר יר"ש גדול, היה לו עסקים עם א' משרי הממשלה בארה"ב. פעם שלח השר שרוצה לקנות ממנו סחורה בשבת. היהודי סירב ולא נתן לשליח אפילו להכנס ולקחת הסחורה לבדו. השר כעס מאוד והפסיק קשריו עם היהודי. לאחר כשש שבועות פגש היהודי את השר ברכבת, הוא שאל אותו, "אם היית מצווה עלי לחתוך ממני אצבע בשבילך, האם הייתי חייב להסכים?" ענה השר "לא". ואם יד שלמה? "לא". אמר היהודי – במקרים כאלה הייתי חושב לקיים רצונך – אע"פ שקשה לי מאוד. אבל לחתוך את ראשי? זה אני כבר לא יכול להסכים! השר נהנה מאוד והחזיר את העסק, והעריכו מאוד על מסירות נפשו עבור התורה! כשמתנהגים כך – בלי ספיקות – אז אין מקום ליצה"ר להכנס. זהו אם חומה היא – אמר אברהם לפני הקב"ה – אני חומה!!!

מנוחת הנפש הבוטח (חובת הלבבות פרק א')

שם שם לו חק ומשפט. כתב רש"י שלמדו הלכות שבת במרה. מיד לאחר קריעת ים סוף. אפשר למצא קשר בין הדברים. כתב בספר החינוך (מצוה כ"ד) שהטעם שנצטוינו על תחום שבת, הוא משום שכמו שהקב"ה נח כביכול ביום השביעי כן אנו נווח במקום אחד, ע"ש.

במהר"ל בספר גבורות השם (פרק י"ח ד"ה ותקרא) מפרש, שמים אין להם צורה עומדת קיימת. המים הם הדוגמא לתנועה תמידית, וההיפך של מנוחה. המים הם "חומר בלי צורה" וכיון שרק מי שנבדל מן החומר ושולט על תאוותיו יש לו צורה. ולכן משה רבינו נקרא ע"ש – מן המים משיתיהו – שהוא יצא מהחסרון של מים למעלת הצורה השלימה ביותר. גם אצל ראובן, כשהיה חסרון של מנוחה, יעקב אבינו אמר עליו "פחז כמים". אנחנו צריכים לעבוד על מנוחת הנפש שהוא ג"כ קשור לבטחון.

ובאמת השורש של הענין הוא שמי שתמיד חושב על מה שאין לו, תמיד רודף אחרי עוד ועוד, אבל מי ששמה בחלקו ותמיד רואה מה שיש לו הוא במנוחה ומודה תמיד להשי"ת.

יתכן שמטעם זה נענשו דור המבול והמצרים דוקא במים להראות שהם הלכו אחר תאוותיהם ונמשלו למים. ולפי"ז אפשר להבין שלאחר שראינו את עונש המצרים בים סוף שאין לו מנוחה וצורה, ניתן לנו יום השבת שהוא יום המנוחה והבטחון שזהו הרפואה לרדיפה אחר התאוות.

בקעלם, היסוד הגדול בעבודת השם היה להיות תמיד במנוחה, אני זכיתי לראות את הגאונים רבי משה פיינשטיין זצ"ל ורבי יעקב קמינצקי זצ"ל, ושניהם היו במנוחת הנפש נפלאה!

כשאדם יודע שהוא תמיד בידי השי"ת הוא כל הזמן "כגמול עלי אמו", והוא לא בלחץ משום ענין. אין לו דאגות, ושום דבר אינו גורם לו טרדת הנפש, ועל ידי זה הוא מצליח הרבה יותר בכמות ובאיכות! כדי להגיע למצב של מנוחה, מומלץ, ללמוד גם שער הכניעה בחובת הלבבות, כי הוא עוזר לך להכנע למצב

שהשי"ת נתן לך, לא כמו אנשי העולם שתמיד רוצים שיהיה הכל כרצונם. מי שנוכח למצבו, חי בשמחה ובבריאות!

על נובהרדוק ועל כבוד המדומה

* סיפור נפלא שמעתי על מגיד שיעור בבית כנסת גדול בבני ברק. יום אחד נגשו אליו כמה מהשומעים, ואמרו לו שהשיעור שלו משעמם (boring) ואינם נהנים ממנו. הם אף נקבו בשם של מגיד שיעור אחר שאמרו שהוא יותר מוצלח. יום אחד אחרי זה, נגשו אליו עוד כמה אנשים מהשיעור ואמרו לו שהם נהנים מהשיעור שלו הרבה יותר ממגיד שיעור אחר שהיה לפעמים ממלא מקום בשיעור שלו, אותו מג"ש ממלא מקום עמד שם כשדברו על זה!

כשהוא דיבר על שני הסיפורים האלה עם נובהרדוקער, הוא נשאל מאיזה סיפור הוא נהנה יותר? האם מהכבוד שקיבל ביום השני שזה היה מתכבד בקלון חבירו וח"ו אין לו חלק לעולם הבא, או מהבזיון שהוא קיבל יום קודם שזה ממש מתנה מן השמים לטהר אותו מעוונותיו! **דעת בעלי בתים הפוך מדעת תורה!**

סיפורי בטחון של רבינו גרשון ליבמן זצ"ל
בעל הבטחון הגדול רבינו גרשון ליבמן, סיפר לי שבזמן מלחמת העולם השנייה, הוא היה במחנה, והגיע אליו "קאפו" ושאל אותו אם הוא רב. בדרך כלל זה מפחיד כי הנאצים ימ"ש היו מענים את הרבנים יותר מכולם. אבל להפתעתו, הקאפו נתן לו ספר שמצא. הספר היה ליקוט של מאמרי חז"ל שמלמדים איך לקבל צרות ויסורים בשלוה ובאהבה. בדיוק לפי הצורך באותו הזמן.

הוא למד בספר הרבה מאוד, ואף בשעה שעמדו למנין כשהיה יכול להסתכן. ובאמת תפשו אותו ולקחו את הספר והכו אותו חזק. שאלתי אותו למה הסתכן, ואמר שאהב את הספר כ"כ שהיה לו קשה להפרד ממנו!

שמעתי מעד נאמן שהיה לרבינו גם ספר תורה קטן אתו במחנה! וכשלקחו אותו ממנו, הוא השיג עוד אחד!
כשהוא למד פרשת המן הוא חי את המן ממש ונהנה מאותו יום שבשלימות מבלי לחשוב כלל מה יהיה מחר!

הרב ש"ך זצ"ל אמר שהוא צריך זכויות לעוה"ב כי ה"אבי עזרי" לא יועיל לו כל כך כי כבר קיבל על זה כבוד בעוה"ז!
* עוד סיפור שמעתי על א' שדיבר עם אחד מהאנשים החשובים ביותר בלייקווד, וקיבל ממנו הרבה שבח ותהילה, עד שהוא כבר חשב שהוא מהל"ו צדיקים. הוא הרגיש מכובד מאוד להיות כ"כ חשוב בעיני כזה אדם נכבד. בדיוק שבועיים אח"כ, **אותו אדם נכבד** דיבר אליו בזלזול קצת עד כדי שהרגיש פחות מנמלה!

בנובהרדוק תמיד עשו ליצנות מהדמיונות של הכבוד שכ"כ רודפים אחריו ומייקרים אותו. אל תסמוך אף פעם על כבוד מאיזה אדם ואל תתפעל גם מההיפך. אנשים מבזבזים כל חייהם על הרגשות של כבוד וזלזול ובנובהרדוק מלמדים להתעלות מעל כל זה. – **אל תבטחו בנדיבים!**

* **רבינו גרשון ליבמן זצוק"ל אמר לי שני יסודות על כבוד.**

א. רוב הדברים שמצייקים לאנשים, אם בודקים טוב רואים שאין כאן אלא רדיפת הכבוד, אלא שאנשים נתלים במחשבות שטחיות של כל מיני דברים חיצוניים עד שנדמה להם שצודקים במה שהם עצובים, אבל באמת הכל רק כבוד!
ב. הדיעה של אנשים אחרים עליך הוא בלי שום משקל אמיתי, כיון שכל מה שחושבים הוא לפי הנגיעות שיש להם שתלוי בסביבה שלהם ובחינוך ובמה שהם התרגלו ובדרך כלל יש מעט מאוד מן האמת בדיעה שלהם!

בזמנינו יש לנו להוסיף עוד כלל שלישי שהוא אולי חשוב עוד יותר! **אנשים בדרך כלל אפילו אינם זוכרים מה שאמרו עליך אתמול! כ"כ הרבה כוחות מתבזבזים על מחשבות מה שהשני חושב עלי, ובאמת השני לא חושב עליך כלום! זה כמו שתחשוב מה הקיר חושב עלי!**

* המשגיח רבי שלמה וולבה זצ"ל אמר שכולם מחכים לכבוד. התלמיד מהרב והרב מהתלמיד, כל אחד מצפה שהשני יבוא ויאמר לו שלום עליכם!
אחד נסע לשמחה של המחותן שלו, נסיעה של כמה שעות. המחותן כמעט לא הסתכל עליו וכל הזמן דיבר עם אחרים. הסבירו לו שהיום הרבה אנשים שמסביבך צמאים רק שאחרים יבואו ויכבדו אותם, אבל אינם יודעים לכבד! **איזהו מכובד המכבד את הבריות.**

שמעו ותחי נפשכם! לשיעורי הרב - בקו השגחה פרטית בטלפון 02-3011300 ובקו ישיר 02-3011906 או בקול הלשון בטל 03-9290709 - 93-4-1 לאנגלית 112, לאידיש 3-1, לעברית 4 הארות והערות והשתתפות בהפצה: 0504154557 להפצה בירושלים: 0583223498 לקבל במייל: A7171474@GMAIL.COM FOR BITACHON WEEKLY IN ENGLISH - thenewbitachonweekly@gmail.com